

Μονή Πρ. Ηλία Βίτσας Ζαγορίου: Ιστορικό διατηρητέο ή κατεδαφιστέο μνημείο; (Δρ Χαραλάμπης Μ. Μπούσιας, Μέγας Υμνογράφος της των Αλεξανδρέων Εκκλησίας)

/ Πεμπτουσία· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες

Η Βίτσα, ο παραδοσιακός οικισμός του Κεντρικού Ζαγορίου με το ιδιαίτερο ιστορικό, αρχιτεκτονικό και οικολογικό ενδιαφέρον, εντυπωσιάζει τον επισκέπτη

και τον χαροποιεί με το απaráμιλλο φυσικό μεγαλείο της.

Στα βόρειά της και σε εξαιρετική τοποθεσία μέσα στο δάσος, σε υψόμετρο 1117 μέτρων, είναι κτισμένο το Μοναστήρι του Προφήτη Ηλία, το οποίο, δυστυχώς σήμερα, βρίσκεται υπό κατάρρευση. Το Μοναστήρι του Αγίου των ημερών μας, του Αγίου της Βίτσας, του Γέροντος Ιακώβου Βαλαδήμου με τη θαυμαστή βιοτή και τη μετά θάνατον παρουσία του σε όσους τον επικαλούνται, αποτελεί πόνο ψυχής. Τις περισσότερες κτιριακές του εγκαταστάσεις σήμερα έχει καταστρέψει ο πανδαμάτορας χρόνος και όσες τολμούν να αντιστέκονται ακόμη αποτελούν φωλιές, για να κουρνιαίνουν «οι θρηνωδούσες γλαύκες», όπως ονομάζει τα νυχτοπούλια ο μεγάλος μας Παπαδιαμάντης. Η χρονολογία ιδρύσεως του Μοναστηριού δεν μας είναι γνωστή. Το Καθολικό του κατασκευάστηκε το έτος 1632, μετά από την έλευση στη Βεζίτσα, ή όπως την ονομάζουμε σήμερα Βίτσα, γαιοκτημόνων από τη Βαστανιά. Το 1792 το Καθολικό επεκτάθηκε επί ηγουμενίας του μοναχού Σεραφείμ. Είναι αυτό που βλέπουμε σήμερα, μια μονόκλιτη βασιλική με τρούλλο και νάρθηκα, η οποία ανακαινίσθηκε αργότερα κατά το έτος 1832. Έχει αξιόλογη αγιογράφηση σε καλή κατάσταση και ξυλόγλυπτο τέμπλο με άριστης τέχνης ανάγλυφες παραστάσεις λουλουδιών, πουλιών, ζώων, δράκων και ανθρώπων.

Το κτιριακό συγκρότημα του Μοναστηριού είναι μεγάλο και περιβάλλεται από μαντρότοιχο. Εκτός από το Καθολικό υπάρχουν γύρω και πολλά άλλα κτίρια, όπως κελλιά μοναχών, βοηθητικοί χώροι, στάβλοι, αχυρώνες και κτίρια διαμονής των πολλών επισκεπτών και παραθεριστών, που το καλοκαίρι συνδύαζαν απόλαυση της φύσεως και πνευματική ανακαίνιση, ιδίως επί των ημερών του Γέροντος Ιακώβου. Σήμερα σώζεται μέρος αυτών των κτιρίων, όπως η τραπεζαρία, τα μαγειρεία, λίγα κελλιά, το ηγουμενείο, μερικοί αχυρώνες και η στέρνα για πόσιμο νερό.

Το 1916 εγκαταστάθηκε εδώ η οσιωτάτη μορφή της σύγχρονης ιστορίας του Μοναστηριού και της Εκκλησίας μας, ο Όσιος πατήρ Ιάκωβος Βαλαδήμος, τον οποίον επισκεπτόταν και συμβουλευόταν ο νεαρός τότε μαθητής της Κονίτσης και μετέπειτα μεγάλος Άγιος της Εκκλησίας μας, ο Άγιος Παΐσιος, ο Αγιορείτης. Σε αυτό το Μοναστήρι παρέμεινε ο Όσιος Γέροντας Ιάκωβος για σαραντατέσσερα συναπτά έτη, μέχρι την κοίμησή του στις 15 Φεβρουαρίου του 1960.

Το 1965 με υπουργική απόφαση (ΦΕΚ 404 / 6-7-1965) το Μοναστήρι ανακηρύχθηκε Ιστορικό Διατηρητέο Μνημείο, αλλά, δυστυχώς, έχει καταντήσει Ιστορικό Κατεδαφιστέο Μνημείο, αφού έκτοτε χρόνο με το χρόνο τα ερείπια πληθαίνουν. Μοναδικός φύλακας του Μοναστηριού σήμερα είναι ο Όσιος Ιάκωβος με τον απέριττο τάφο του να δεσπόζει στο βόρειο άκρο του μεσημβρινού τοίχου του Καθολικού. Δεν θα βρεθούν ψυχές να το συντηρήσουν, ώστε να μη γίνει στα επόμενα χρόνια σωρός ερειπίων;

